

# ۱۰۰ کتاب خوب برای همه کودکان و نوجوانان ایران

## کتاب ۱۳ پرندگان را می‌شناسم

عنوان:

۱۰۰ کتاب خوب، برای همه کودکان و نوجوانان ایران.

کتاب ۱۳:

پرندگان را می‌شناسم

پدیدآورنده: حسین لطف‌آبادی

زبان نوشتاری: فارسی و انگلیسی

نوع کتاب (ژانر): ادبیات روان‌شناختی و آموزشی و

پرورشی کودکان

موضوع کتاب (سوژه): آموزش پرندگان و محیط

زیست بر اساس دانش روان‌شناسی تربیتی برای

کودکان

گروه سنی: کودکان پیش‌دبستانی و دبستانی

الف- لطف‌آبادی، حسین

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

رده‌بندی دیوئی: ۵۹۸[ج]

شابک (ISBN): ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۸۹-۱۲-۸

کتاب‌شناسی ملی ایران: ۴۱۹۸۰۹۴

تاریخ صدور مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد: ۹۵/۲/۲۹

ناشر:

انتشارات حکیم فردوسی، تهران

چاپ یکم / ۱۳۹۵، ۲۰۰۰ جلد، مصور

تصاویر دیجیتال، صفحه‌آرایی، و چاپ:

آتلیه انتشارات حکیم فردوسی

دیزاینر، عاطفه محسنی

کلیه حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای انتشارات حکیم

فردوسی محفوظ است. هرگونه اقتباس و ترجمه

از تمام یا بخشی از این کتاب، به صورت بازسازی،

ذخیره‌سازی در سیستم‌های، یا انتقال به هر شکل

و به هر صورت دیگر، اعم از الکترونیکی، مکانیکی،

تصویربرداری، و ضبط و غیره، بدون اجازه قبلی و

کتبی انتشارات حکیم فردوسی ممنوع است.

نشانی: تهران، ولنجک، خ گلستان یکم، پلاک ۱۰،

واحد ۸ (کد پستی ۱۹۸۴۷۱۴۶۵۸)

تلفن: ۰۲۱-۲۲۴۰۹۵۲۰

Website: [www.hakimferdowsi.com](http://www.hakimferdowsi.com)

Email: [info@hakimferdowsi.com](mailto:info@hakimferdowsi.com)

# راهنمای خواندن کتاب پرنندگان را می‌شناسم

در کشور ما، خیلی کم در مورد پرنندگان برای کودکان، چیزی نوشته شده است. بجز یکی دو شعر بسیار زیبا از شصت سال پیش ("جوجه جوجه طلایی، نوکت سرخ حنایی"، و "زاغکی قالب پنیری دید") و تعداد کمی قصه‌ها و اشعار غیرقابل ذکر مربوط به سه چهار دهه گذشته، چیز دیگری نداریم که بیان کنیم.

پرنندگان، که همگی پَر و منقار و استخوان‌های سبک دارند، از ۱۰۰ میلیون سال قبل در کره زمین زندگی کرده‌اند و تعداد آن‌ها را از ۱۰۰ تا ۴۰۰ میلیارد تخمین زده‌اند که شامل ۹۵۰۰ نوع هستند. در این میان ۵۴۶ نوع آن‌ها در ایران هست. در حالی که پرنندگان بیش از دیگر موجودات زنده جهان در همه جا پراکنده هستند و کودکان نیز حتی با دیدن یک پرنده به هیجان و جوش و خروش در می‌آیند، آثار نوشتاری اندکی در این زمینه در اختیار کودکان ایرانی است.

کودکان و نوجوانان ما نه تنها در علم، انسانی و هنر و فرهنگ آموزش درستی نمی‌بینند بلکه دنیای نجومی، طبیعت، اقیانوس و دریاها و رودهای بزرگ، کوه‌ها و جنگل‌ها و دشت‌ها، موجوداتی را که در آب‌ها زندگی می‌کنند، حیوانات، پرنده‌گانی را که از دور و نزدیک می‌بینند، گل‌ها و گیاهان، و حتی آب و هوا را نیز به دست نمی‌شناسند. نویسندگان کتاب‌های کودکان و نوجوانان کارهای قابل ذکری در این موارد انجام نداده‌اند و مدارس نیز برنامه‌های آموزشی نظام‌دار و فراگیری، که قابل رقابت با آموزش‌های کشورهای پیشرفته در این موارد باشد، ندارند. ادبیات کودکان و نوجوانان، به جای آنکه بر دانش و خرد استوار باشد، غالباً آنان را سطحی‌نگر و کندذهن بار می‌آورد.

کودکان و نوجوانان عموماً نیاموخته‌اند که پرنندگان چگونه سرشان را با انقباض دایناسورها به تدریج پیدا شدند؛ که پرنندگان در هر روز دو برابر وزن بدن خود را غذا می‌خورند؛ که یک دارکوب خاکستری روزانه ۲۰۰۰ مورچه می‌خورد؛ که ریه پرنندگان بسیار بزرگ و به نسبت حجم بدنشان پنج برابر ریه انسان است؛ که چشمانی بزرگ و زیبا دارند که تقریباً به اندازه نیمی از سر آنان است اما نمی‌توانند چشمان خود را بچرخانند بلکه می‌توانند سر خود را یک دور کامل بچرخانند و پشت سرشان را هم ببینند؛ که از میان پرنندگان اهلی‌ترین آن‌ها مرغ خانگی است و وحشی‌ترین آن‌ها پرنده‌ای که در صحرای آفریقا زندگی می‌کند و جمعیتشان در زمان جفت‌گیری گاهی به یک و نیم میلیارد می‌رسد و هر چند هزارتا از آن‌ها با هم یک گروه می‌شوند؛ که، بر خلاف آدم‌ها، پرنندگان نر هستند که خوش‌رنگ و روتر و خوش‌صداتر و رقصنده‌تر از پرنندگان ماده هستند و از این طریق آنان را جذب خود می‌کنند؛ که یک رابطه ژنتیک بین رنگ لاله‌های گوش و رنگ تخم‌مرغ وجود دارد به این معنا که مرغ‌هایی که تخم قهوه‌ای رنگی می‌گذارند لاله‌های کنار گوششان قرمز رنگ است اما مرغ‌هایی که تخم سفید رنگ

می‌گذارند کنار گوششان سفید است؛ که اندازه مغز کلاغ‌ها به نسبت اندازه بدنشان بزرگتر از دیگر پرندگان است؛ که قو بیش از سایر پرندگان پر دارد و تعداد پرهای او به ۲۵۰۰۰ می‌رسد؛ که شتر مرغ با دو متر ارتفاع و سه متر طول بزرگترین پرنده جهان است؛ که برخی از پرندگان نر در هر روز دو هزار بار آواز می‌خوانند؛ که وزن تمام استخوان‌های یک کبوتر کمتر از وزن تمام پرهای اوست؛ که دار کوب پرنده‌ای است که در هر ثانیه بیست بار نوک می‌زند؛ که مرغ دریایی اقیانوس آرام (آلباتروس) می‌تواند بدون آنکه بال بزند شش ساعت در هوا حرکت کند و در حالی که پرواز می‌کند می‌تواند بخوابد؛ که اگر یک جوجه مرغ را به پشت بخوابانید او نمی‌تواند غذای خود را قورت دهد ولی فلامینگو فقط وقتی می‌تواند غذا بخورد که سرش رو به پایین است؛ که تنها پرنده‌ای که می‌تواند دنده عقب پرواز کند و در هوا بایستد و بالا و پایین برود، پرنده زنبور خوار است؛ که خروس نمی‌تواند آواز بخواند مگر آنکه گردن خود را کاملاً بالا بکشد.

همین‌طور، پُر معروف‌ترین پرنده جهان، طوطی خاکستری رنگ آفریقایی است که می‌تواند تا ۸۰۰ کلمه ولد کند در حالی که سایر طوطی‌ها در حدود ۵۰ کلمه را یاد می‌گیرند؛ که وقتی پرندگان پرواز می‌کنند قلبشان در هر دقیقه هزار بار می‌زند اما وقتی استراحت می‌کنند چهارصد بار می‌زند که یک پرنده دریایی به نام کامین لون می‌تواند تا عمق ۷۶ متری آب شیرجه بزند؛ که پرندای به نام مالیفول، که راحتی‌طلب‌ترین پرنده ماده جهان است، تخم خود را در آشیانه‌ای که پر از برگ‌های پوسیده است می‌گذارد تا نیازی به خوابیدن روی تخم‌ها نداشته باشد چون برگ‌های پوسیده ایجاد گرما می‌کند و پرنده نر هم وظیفه کنترل کردن گرمای داخل آشیانه را بر عهده دارد؛ که یک پرنده نر به نام پرنده بافنده (ویور برد) بیشتر عمر خود را صرف ساختن آشیانه‌ای می‌کند که بتواند پرنده ماده را جذب خود کند؛ که پرنده مهاجر پرستو شکل قطبی دریایی با بال‌هایی که طرز آن‌ها بیش از سه و نیم متر است فاصله سی و دو هزار کیلومتری قطب شمال تا قطب جنوب را روز می‌کند و می‌تواند به مدت سه سال در هوا باشد و پایین نیاید و در هوا و در حال پرواز بسیار آرام بخوابد؛ که چشم شتر مرغ بزرگتر از مغز اوست؛ که یک نوع مرغ دریایی با منقار بزرگ به نام ماکا، و می‌تواند در زیر آب نیز پرواز کند؛ که پنگوئن‌ها می‌توانند در درون اقیانوس و در روی موج‌ها بخوابند؛ و .....

شما می‌توانید همراه با خواندن این کتاب برای کودک، اطلاعات بالایی در مطلب مهم دیگری را که در مورد پرندگان دارید با او در میان بگذارید. هدف این است که در سنی و علاقه کودکان به طبیعت و دانش آنان در مورد پرندگان را گسترش دهیم.

ما در این کتاب، بیست و یک پرنده را، که مردم ایران با آن‌ها آشنا هستند، معرفی کرده‌ایم:

- (۱) گنجشک (sparrow ؛ ۲) کبوتر (pigeon ؛ ۳) قمری (ringdove ؛ ۴) پرستو (swallow ؛ ۵) بلبل (nightingale ؛ ۶) خروس (rooster ؛ ۷) مرغ و جوجه (hen & buds ؛ ۸ و ۹) کلاغ و زاغ (crow & magpie ؛ ۱۰) طوطی (parrot ؛ ۱۱) مرغابی (duck ؛ ۱۲) هُدُهد (hoopoe ؛ ۱۳ و ۱۴) طاووس و تَذرو (peacock & pheasant ؛ ۱۵ و ۱۶) کبک و تیهو (partridge & dull-yellow partridge ؛ ۱۷) دارکوب (woodpecker ؛ ۱۸) قو (swan ؛ ۱۹) مرغ طوفان (thunderbird ؛ ۲۰) لک لک (stork ؛ ۲۱) پنگوئن (penguin